

5.1 Markedsplads for højtuddannet arbejdskraft - forprojekt

Udfordring

Ansættelsen af medarbejdere med videregående uddannelse i virksomheder, der ikke tidligere har haft sådanne medarbejdertyper ansat, er forbundet med en stigning i disse virksomheders innovationsaktivitet (se f.eks. Ledelse i Dag nr. 60, marts 2005; samt Rambøll Management & Ingeniørforeningen i Danmark, *Højtuddannedes værdi for små og mellemstore virksomheder*, juni 2004). Sammenhængen er i særdeleshed påvist for små og mellemstore virksomheder, som samtidig er den virksomhedstype, der har den laveste andel af højtuddannet arbejdskraft ansat. Men også i virksomheder, der allerede har én type højtuddannet arbejdskraft ansat, kan der være behov for tilførsel af anderledes kompetencer for at stimulere den idéudvikling, der kan opstå, når personer med forskellige fagligheder sættes sammen.

Ud over at de højtuddannede primært ansættes i større virksomheder, er der også en geografisk skævhed internt i Region Midtjylland, eftersom personer med en mellemlang eller lang videregående uddannelse primært er koncentreret i Århus og de omkringliggende kommuner.

Der er derfor behov for at øge på den ene side virksomhedernes, og på den anden side de videregående uddannelsesinstitutioners og de studerende/færdige kandidaters kendskab til hinanden. På virksomhedssiden skal der, med udgangspunkt i ovenstående, fokuseres særligt på virksomheder beliggende i udkantsområder, samt på små og mellemstore virksomheder, da det er her, der findes de største barrierer, såvel som den største forventede effekt.

I forhold til Vækstforums strategiske kriterier for initiativer, forholder det konkrete initiativ sig primært til kriterium 2 om styrkelse af og koordinering med igangværende initiativer inden for området; kriterium 3 om at bidrage til vækst i yderområder; kriterium 5 om gennemførelse af initiativet i et privat-offentligt samarbejde; samt kriterium 6 om at initiativet har flere finansieringskilder.

Mål og delmål

Målsætningen er at opnå en bred anvendelse af højtuddannet arbejdskraft i regionens virksomheder. Dette giver sig udslag i en stærk innovationsevne i virksomhederne.

Målsætningen skal opfyldes ved at Vækstforum sætter fokus på at styrke markedspladsen for højtuddannet arbejdskraft, primært ved at udbygge skæringsfladen mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner, nyuddannede og i særdeleshed studerende på bachelor-, kandidat- og PhD-niveau.

Overordnet indhold og ydelser

Der er i de senere år iværksat en række nationale initiativer, som skal fremme virksomhedernes anvendelse af højtuddannet arbejdskraft. Videnskabsministeriets initiativer på området omfatter ErhvervsPhD-initiativet og videnpilot-initiativet.

Under ErhvervsPhD-initiativet modtager de deltagende virksomheder et løntilskud til den PhD-studerendes løn, mens det universitet, som den PhD-studerende er indskrevet ved, modtager et uddannelsestilskud. Der blev i 2006 godkendt 86 erhvervsPhD-forløb på landsbasis.

Videnpilotinitiativet et tilbud til virksomheder med mellem 3 og 100 ansatte om at modtage et løntilskud til en højtuddannet medarbejder i forbindelse med gennemførelsen af en konkret udviklingsopgave. Hertil kommer et tilskud til indkøb af ydelser hos videninstitutioner. Der er i perioden 2006-8 afsat 30 mio. kr. om året til ordningen. Der var i december 2006 i alt 43 videnpiloter i Ringkøbing, Århus og Viborg amter, svarende til 25% af det totale antal på landsplan.

Ud over de nationale initiativer findes der i Region Midtjylland en Erhvervskontakt ved Århus Universitet, der formidler konkrete samarbejder mellem universitet (forskere såvel som

BILAG PKT. 8 – Vækstforums møde den 6. februar 2007

studerende) og erhvervsliv. Erhvervskontakten er etableret med støtte fra Århus Amt, og Region Midtjyllands Vækstforum har besluttet at videreføre denne støtte i 2007.

Markedspladsen for højtuddannet arbejdskraft skal supplere de ovenstående initiativer. En central opgave i forbindelse med det foreslåede forprojekt er at opbygge og formidle viden via en afdækning af, hvordan de eksisterende initiativer virker overfor forskellige typer af virksomheder og højtuddannede. Det vil ligeledes være relevant at indsamle oplysninger om internationale erfaringer på området.

Det konkrete initiativ skal spille sammen med og styrke de etablerede initiativer på regionalt såvel som nationalt niveau. Regionens styrke i forhold til de nationale initiativer er en større nærhed til de relevante aktører, og, i forlængelse heraf, muligheden for at samle forskellige aktører omkring løsningen af opgaven.

En markedsplads for højtuddannet arbejdskraft forudsætter, at der findes interesserede udbydere såvel som efterspørgere af markedspladsens 'ydelser'. Dette forudsætter at:

- virksomhederne bliver opmærksomme på - og ikke mindst modtagelige for - den viden, som højtuddannet arbejdskraft besidder
- de studerende og færdiguddannede kandidater bliver opmærksomme på hvilke udfordringer i særdeleshed små og mellemstore virksomheder, og virksomheder beliggende i udkantsområder, kan tilbyde dem

Såfremt såvel efterspørgslen som udbudet stimuleres tilstrækkeligt, forventes dette at være de væsentligste drivkræfter bag en fremvoksende markedsplads. Synliggørelse er dog en forudsætning for en effektiv markedsplads, ligesom markedspladsens geografiske rammer spiller en væsentlig rolle.

Udover videnopsamling er en central opgave i forbindelse med forprojektet at udvikle eksperimenter, som kan føre til nye metoder og modeller, der kan fremme virksomhedernes ansættelse af forskellige typer af højtuddannet arbejdskraft. Særlige fokusområder, der søges prioriteret i forbindelse med modeludviklingen, er:

- Fremme af Erhvervs-Phd'ere i små og mellemstore virksomheder. Værtsvirksomheder skal være i stand til fagligt at understøtte et 3-årigt erhvervsrettet forsknings- og uddannelsesprojekt, hvilket især kan være vanskeligt for små og mellemstore virksomheder. Der kan derfor være behov for at udvikle nye modeller til at understøtte denne type virksomheder.
- Udviklingen af modeller, der kan bidrage til opbygning af studentermiljøer også udenfor de store uddannelsesbyer. Hensigten er at skabe tilhørsforhold for, og ikke mindst fastholde, uddannelsessøgende - og dermed de kommende højtuddannede - i udkantsområderne. Heri indgår også at udvikle lokalsamfundene således at de er klar til at modtage såvel som fastholde studerende og højtuddannede.

Etableringen af en markedsplads for højtuddannet arbejdskraft er relateret til en række komplementære initiativer i Region Midtjyllands Erhvervsudviklingsstrategi. Initiativet for ledelsesudvikling er relevant, fordi ansættelse af medarbejdere med en videregående uddannelse i virksomheder, der ikke tidligere har haft sådanne medarbejdere ansat, ofte vil være udtryk for en bevægelse mod en mere systematisk strategisk tænkning i virksomheden, hvilket er en forudsætning for at gøre virksomhederne i stand til at udnytte - og efterspørge - den viden, som de højtuddannede medarbejdere besidder.

Initiativerne for landdistriktsudvikling, herunder at gøre landdistrikterne mere attraktive, er relevante i forhold til den del af initiativet, der sigter mod at nedbryde geografiske barrierer og få flere højtuddannede ud i virksomheder beliggende i udkantsområder. Denne opgave er forbundet med særlig en udfordring i den aktuelle situation med mangel på arbejdskraft.

Derudover er der relation til initiativet for unge i uddannelse og kvalitet i vejledningen, eftersom vejledningsindsatsen kan medvirke til at få vakt interessen for og etableret kontakt til de små og mellemstore virksomheder, samt virksomheder beliggende i udkantsområder.

BILAG PKT. 8 – Vækstforums møde den 6. februar 2007

Aktører

I arbejdet med initiativet skal inddrages uddannelses- og forskningsinstitutioner, arbejdsmarkedets parter, virksomhederne, erhvervskontakten samt kommunerne.

Projektgruppe/udviklingsgruppe

Forprojektets projektgruppe bør bestå af repræsentanter for DI; relevante fagforeninger; virksomheder, der har erfaring med at introducere højtuddannet arbejdskraft; højtuddannede medarbejdere ansat i små eller mellemstore samt udkantsvirksomheder (med forskellige fagprofiler, d.v.s. repræsentanter fra både naturfag, teknik, humaniora og samfundsfag); beslutningsdygtige repræsentanter fra forskellige afdelinger under Århus Universitet; studenterrepræsentanter (med forskellige fagprofiler); samt kommuner incl. erhvervsservicecentre.

Økonomi og tidsplan

Projektets første fase er forprojektfasen, hvor der opsamles viden om eksisterende initiativers gennemslagskraft overfor forskellige virksomhedstyper samt forskellige typer af højtuddannet arbejdskraft; samt udvikle eksperimenter, der iværksættes efter forprojektfasens udløb. I de efterfølgende faser igangsættes eksperimenter og konkrete initiativer. Længden af efterfølgende faser fastlægges i løbet af forprojektfasen. Forprojektfasen løber, såfremt det besluttet at igangsætte forprojektet på Vækstforums møde den 6. februar, til det næste møde den 16. april 2007.

Foreløbig forslag til økonomisk ramme for 2007:

	Region	EU	Andre	I alt
	1,0	3,0	3,0	7,0